

21. oktober 2013

Forsvarspolitisk regimeskifte

Med en ny regjering og en virkelighetsnær forsvarminister er forsiktig optimisme berettiget.

Utnevnelsen av Ine Eriksen Søreide til forsvarminister hilses med glede av alle som ønsker et brudd med flere tiårs virkelighetsflukt i forsvarspolitikken. De seneste årenes spørsmål og kommentarer fra Høyres stortingsgruppe til budsjettene, og til langtidsplanen i fjor, speiler en tydelig forståelse av Forsvarets grunnleggende problem: Manglende samsvar mellom struktur og budsjett, mellom oppgaver og faktisk kapasitet for å løse oppgavene. Jeg har tidligere [kommentert](#) hvordan denne forståelsen er uttrykt i Høyres valgprogram.

Utdannet jurist med erfaring som leder av Stortingets utenriks- og forsvarskomiteé i fire år har Ine Søreide god innsikt i oppgavene som venter. Hun bringer også med seg habile hjelpere. Statssekretær Øystein Bø er også jurist og har dessuten befalsutdannelse og en kort praksis som troppsbefal. Hans yrkesbakgrunn er fra utenriktjenesten med sikkerhetspolitisk orientering (OSSE og NATO). Politisk rådgiver Audun Halvorsen er cand. mag. (statsvitenskap, offentlig og privat rett), og har fra 2007 vært forsvarspolitisk rådgiver for Høyres stortingsgruppe. - Alt i alt har den nye politiske ledelsen i Forsvarsdepartementet solide politiske og faglige kvalifikasjoner for å gå løs på de betydelige omlegningene som må til for å få på plass en realistisk forsvarspolitikk.

Innledningsvis må det fremskaffes et reelt faktagrunnlag om hvilken kapasitet for innsats Forsvaret har, og kan ha, innenfor dagens budsjetttrammer. Reelt faktagrunnlag står her i motsetning til det offisielle, glansete bildet. Hva mener man f.eks. med å [rapportere til NATO](#) at vi har 37 marinefartøyer "deployable" og 11 "sustainable" for internasjonale operasjoner? Og, mer bedragerisk enn viktig, hvorfor rapporteres "defence expenditure" for 2012 med 40,5 mrd kr, når bevilgningen reelt reduseres med 5,4 mrd kr for husleie og annen internhandel? Osv.

Med faktagrunnlaget på plass vil det bli politisk synlig at Forsvaret i dag har liten evne til innsats ut over ivaretagelsen av de løpende fredsoppgavene. Og da melder de politiske utfordringene seg. Det er neppe politisk vilje til å øke forsvarsbudsjettet med flere milliarder. Dermed blir det behov for å redusere både oppgavene og den nominelle forsvarsstrukturen for å bringe balanse i organisasjonen og å få mer kampkraft ut av de gjenværende avdelinger, fartøyer og fly. Det krever politiske beslutninger, og da kan det tenkes at den brede forsvarspolitiske enigheten i Stortinget sprekker. Og i alle fall vil motarbeidelsen av forandringer fra særinteresser i og utenfor Forsvaret påregnelig bli meget sterk. Suksess er ikke garantert, men det er gode grunner til å vente at Ine Eriksen Søreide

vil gjøre et kraftfullt forsøk. Hun vil også finne støtte hos mange i Forsvaret som ser håpløsheten i avstanden mellom den offisielle "alt vel"-rapporteringen og den virkeligheten de kjenner. Vi kan bare ønske lykke til!

🔗

Referanser

Rapport til NATO: Tabell 8.1, St.prop. 1 (2013-2014) – Forsvarsbudsjettet for 2014

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fd/dok/regpubl/prop/2013-2014/prop-1-s-20132014/11.html?id=739513>

Nils Holme: *Forsvarspolitikken ved et veiskille*, Civita (2013):

<http://www.civita.no/publikasjon/forsvarspolitikken-ved-et-veiskille>

Nils Holme: *Forsvarspolitik og Forsvarets operative evne*, foredrag i Oslo Militære Samfund 7. oktober 2013:

http://www.oslomilsamfund.no/oms_arkiv/2013/2013-10-07-Holme.html